

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Група ЕА-21-18, ЕАз-31-17

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з НІР

професор _____ С.Я. Ходирев

«__» _____ 202__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

« Економіка підприємства »

(назва навчальної дисципліни згідно освітньої програми)

підготовки

бакалавр

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

в галузі знань

07 - «Управління та адміністрування»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності

071 - «Облік і оподаткування»

(шифр і назва спеціальності)

за освітньою програмою

облік і оподаткування

мова навчання

державна

(мова, на якій проводиться навчання за робочою програмою)

2020 рік

1. Мета вивчення навчальної дисципліни - вироблення розуміння студентами економічних спеціальностей основних економічних явищ, а також особливостей прояву економічних законів на підприємствах автомобільного транспорту.
(п.2.2 листа МОН №1/9-434 від 09 липня 2018 року)

2. Передумови для вивчення дисципліни: «Основи права», «Економічна теорія», «Мікроекономіка».

(вказати які дисципліни передують її вивчення)

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни ¹	
	денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів - 4 Кількість годин - 120	обов'язкова (обов'язкова, вибіркова)	
Семестр викладання дисципліни	4 (порядковий номер семестру)	5 (порядковий номер семестру)
Вид контролю:	екзамен (залік, екзамен)	екзамен (залік, екзамен)
Розподіл часу:		
- лекції (годин)	32	6
- лабораторні роботи (годин)	-	-
- практичні заняття (годин)	32	4
- самостійна робота студентів (годин),	26	80
- курсовий проект (годин)	-	-
- курсова робота (годин)	-	-
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	-	-
- підготовка та складання екзамену	30	30

4. Очікувані результати навчання з дисципліни: по завершенні вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

ознаки, види й організаційно-правові форми ПАТ; порядок створення підприємства в Україні; сутність, функції та методи управління ПАТ; виробничу та організаційну структуру ПАТ; мікро- та макросередовище функціонування ПАТ; структуру майна ПАТ; структуру персоналу ПАТ; засади управління продуктивністю праці персоналу ПАТ; склад, функції та види заробітної плати; види витрат ПАТ і собівартості перевезень вантажів і пасажирів автомобільним транспортом; види цінової політики ПАТ; порядок розрахунку фінансового результату діяльності ПАТ; засади обґрунтування інвестиційних та інноваційних рішень на ПАТ.

вміти:

обґрунтовувати вид і організаційно-правову форму ПАТ при його створенні; ідентифікувати найбільш ефективну організаційну структуру управління ПАТ; здійснювати облік, нараховувати амортизацію, оцінювати вартість основних виробничих фондів ПАТ; проводити нормування та оцінювати ефективність використання оборотних фондів ПАТ; планувати продуктивність праці персоналу ПАТ; застосовувати форми та системи оплати праці для нарахування заробітної плати персоналу ПАТ; складати калькуляцію собівартості перевезень вантажів і пасажирів автомобільним транспортом, і розробляти напрями її зменшення; обґрунтовувати тарифи на перевезення та цінову політику ПАТ; розраховувати фінансовий результат діяльності ПАТ та

¹ Якщо дисципліна викладається декілька семестрів, то на кожний семестр за відповідною формою навчання заповнюється окремий стовпчик таблиці.

оцінювати її ефективність; визначати потенційну ефективність вкладень при розробці відповідних інвестиційних проєктів на ПАТ.

(п.2.3 листа МОН №1/9-434 від 09 липня 2018 року, як в освітній програмі)

5. Критерії оцінювання результатів навчання:

(п.2.4 листа МОН №1/9-434 від 09 липня 2018 року)

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89	Добре	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79		C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно	D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66		E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0-34	Непринятно	F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

6. Засоби діагностики результатів навчання: усне опитування за темою попереднього матеріалу, діалог, групове обговорення тематичних питань, презентація результатів виконаних розрахункових завдань, тестування.

(п.2.5 листа МОН №1/9-434 від 09 липня 2018 року)

7. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять²

Назва теми лекційного матеріалу	Кількість годин		Назва <u>ПР</u> , ЛР, СЗ, <u>СРС</u>	Кількість годин		Література
	очна	заочна		очна	заочна	
1	2	3	4	5	6	7
<p><i>Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання</i></p> <p>Питання 1. Роль транспорту в економіці країни</p> <p>Питання 2. Характеристика сучасного транспорту</p> <p>Питання 3. Коротка техніко-економічна характеристика окремих видів транспорту</p> <p>Питання 4. Структура управління транспортом в Україні</p> <p>Питання 5. Характеристика та значення автомобільного транспорту в єдиній транспортній системі країни</p> <p>Питання 6. Особливості організації виробництва транспортних послуг</p>	2	-	<p>ПЗ 1. Транспорт: значення та особливості</p> <p>СРС 1. Переваги та недоліки автомобільного транспорту</p>	2	-	[1.1-1.7]
<p><i>Тема 2. Види підприємств та їх організаційно-правові форми</i></p> <p>Питання 1. Класифікація підприємств</p> <p>Питання 2. Організаційно-правові форми підприємств</p> <p>Питання 3. Порядок створення і ліквідації підприємства</p>	2	0,5	<p>ПЗ 2. АТП як суб'єкт господарювання</p> <p>СРС 2. Законодавча база підприємництва АТП</p>	2	-	[1.1-1.7]
<p><i>Тема 3. Внутрішнє і зовнішнє середовище підприємства</i></p> <p>Питання 1. Внутрішнє середовище підприємства</p> <p>Питання 2. Зовнішнє середовище підприємства</p>	2	0,5	<p>ПЗ 3. Чинники негативного впливу</p> <p>СРС 3. Чинники негативного впливу на АТП України</p>	2	-	[1.1-1.7]
<p><i>Тема 4. Структура і управління підприємством</i></p> <p>Питання 1. Сутність і принципи управління підприємством</p> <p>Питання 2. Етапи управлінських рішень</p> <p>Питання 3. Організаційні структури підприємства</p>	2	0,5	<p>ПЗ 4. Структура АТП</p> <p>СРС 4. Аналіз структур АТП України</p>	2	0,5	[1.1-1.7]

² Якщо дисципліна викладається декілька семестрів, то теми розбивати посеместрово.

<p><i>Тема 5. Ринок і продукція</i> Питання 1. Поняття «ринок» та його класифікація Питання 2. Попит та пропозиція Питання 3. Поняття «товар» Питання 4. Життєвий цикл товару</p>	2	-	ПЗ 5. Продукція АТП СРС 5. Дослідження надання послуг пасажирських перевезень АТП України	2 2	- 6	[1.1-1.7]
<p><i>Тема 6. Планування діяльності підприємства</i> Питання 1. Сутність і необхідність планування Питання 2. Види планування Питання 3. Принципи і методи планування Питання 4. Бізнес-планування</p>	2	0,5	ПЗ 6. Бізнес-план АТП СРС 6. Планування запасу на АТП	2 2	0,5 4	[1.1-1.7]
<p><i>Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці</i> Питання 1. Поняття, класифікація та структура персоналу Питання 2. Планування і формування персоналу підприємства Питання 3. Продуктивність праці: сутність, методи вимірювання та фактори зростання Питання 4. Форми і системи оплати праці Питання 5. Поняття норми часу та норми виробітку Питання 6. Структура заробітної плати. Питання 7. Тарифна та безтарифна системи оплати праці.</p>	2	0,5	ПЗ 7. Планування чисельності персоналу і продуктивності праці на АТП СРС 7. Аналіз чисельності персоналу на АТП в Україні	2 2	0,5 5	[1.1-1.7]
<p><i>Тема 8. Капітал підприємства</i> Питання 1. Поняття капіталу Питання 2. Основні засоби Питання 3. Оборотні активи</p>	2	0,5	ПЗ 8. Нормування оборотних фондів АТП СРС 8. Аналіз використання РС АТ регіонів України	2 1	0,5 5	[1.1-1.7]

<p><i>Тема 9. Інвестиційна діяльність</i></p> <p>Питання 1. Поняття інвестицій та їх класифікація</p> <p>Питання 2. Джерела фінансування</p> <p>Питання 3. Етапи розробки інвестиційного проекту</p> <p>Питання 4. Оцінка ефективності інвестиційних проектів</p>	2	0,5	<p>ПЗ 9. Оцінка ефективності інвестиційних проектів</p> <p>СРС 9. Аналіз інвестиційних впливань в АТ галузь</p>	2 1	0,5 5	[1.1-1.7]
<p><i>Тема 10. Інноваційна діяльність</i></p> <p>Питання 1. Поняття і види інновацій</p> <p>Питання 2. Етапи інноваційного процесу</p>	2	-	<p>ПЗ 10. Інноваційна діяльність АТП</p> <p>СРС 10. Аналіз інновацій АТ галузі</p>	2 2	- 5	[1.1-1.7]
<p><i>Тема 11. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства</i></p> <p>Питання 1. Характеристика техніко-технологічної бази</p> <p>Питання 2. Поняття виробничої потужності підприємства</p> <p>Питання 3. Методи розрахунку виробничої потужності</p>	2	0,5	<p>ПЗ 11. Розрахунок технологічної потужності АТП</p> <p>СРС 11. Потужність АТП Харківської обл.</p>	2 2	0,5 5	[1.1-1.7]
<p><i>Тема 12. Організація виробництва і забезпечення якості продукції</i></p> <p>Питання 1. Виробничий процес і принципи його реалізації</p> <p>Питання 2. Виробнича структура підприємства</p> <p>Питання 3. Забезпечення якості продукції</p>	2	0,5	<p>ПЗ 12. Виробничий процес на АТП</p> <p>СРС 12. Якість надання послуг перевезення в Україні</p>	2 1	- 5	[1.1-1.7]
<p><i>Тема 13. Витрати на виробництво і реалізацію продукції</i></p> <p>Питання 1. Класифікація витрат</p> <p>Питання 2. Сутність собівартості</p> <p>Питання 3. Методи калькулювання витрат</p> <p>Питання 4. Шляхи зниження собівартості продукції</p>	2	0,5	<p>ПЗ 13. Калькулювання собівартості перевезень АТП</p> <p>СРС 13. Аналіз структури продукції АТП в Україні</p>	2 2	0,5 5	[1.1-1.7]

<p><i>Тема 14. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства</i></p> <p>Питання 1. Поняття прибутку підприємства</p> <p>Питання 2. Основні фінансові показники діяльності підприємства</p> <p>Питання 3. Управлінські рішення, що впливають на кінцевий результат</p>	2	0,5	<p>ПЗ 14. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства</p> <p>СРС 14. Аналіз діяльності АТП України</p>	2	0,5	[1.1-1.7]
<p><i>Тема 15. Розвиток підприємства: трансформація і реструктуризація</i></p> <p>Питання 1. Основні форми трансформації</p> <p>Питання 2. Реструктуризація підприємства</p>	2	0,5	<p>ПЗ 15. Фінансова реструктуризація АТП</p> <p>СРС 15. Динаміка реструктуризації АТП 2012-2016 рр.</p>	2	-	[1.1-1.7]
<p><i>Тема 16. Економічна безпека і антикризова діяльність</i></p> <p>Питання 1. Поняття економічної безпеки</p> <p>Питання 2. Зовнішні та внутрішні загрози</p> <p>Питання 3. Завдання антикризового управління</p>	2	-	<p>ПЗ 16. Економічна безпека на АТП</p> <p>СРС 16. Антикризові заходи уряду України в АТ галузі</p>	2	-	[1.1-1.7]
Усього за семестр	32	6	ПР	32	4	
			СРС	26	80	
УСЬОГО за дисципліну	32	6		58	84	

8. Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових занять³ _____
(за наявності)

9. Форми поточного та підсумкового контролю: контрольна робота, семестровий підсумковий контроль – іспит.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення: ноутбук, Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint.

(за потреби)

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Базова література

1.1. Бычков В.П. Экономика автотранспортного предприятия: Учебник / В.П. Бычков. - М.: ИНФРА-М, 2014. - 383 с.

1.2. Будрин А.Г. Экономика автомобильного транспорта: Учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений / А.Г. Будрин, Е.В. Будрина, М.Г. Григорян и др. ; под ред. Г.А. Кононовой. - М. : Издательский центр «Академия», 2009. - 320 с.

1.3. Будрин А.Г. Экономика автомобильного транспорта: Учебник / А.Г. Будрин, Е.В. Будрина, М.Г. Григорян и др.; под ред. Е.В. Будриной. - 5-е изд., перераб. - М.: Издательской центр «Академия», 2016. - 320 с.

1.4. Горова К.О. Конспект лекцій з дисципліни „Основи економіки транспорту”/ Горова К.О. / – Харків: ХНАДУ, 2011. – 77 с.

1.5. Голованенко С.Л. Економіка автомобільного транспорту /Голованенко С.Л. – М.: Вища школа, 1983. – 352 с.

1.6. Дмитрієв І.А. Транспортне підприємництво: навч. посіб. / І.А. Дмитрієв, Я.С. Левченко – Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. - 308 с.

1.7. Іванілов О.С. Економіка підприємств автомобільного транспорту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / О.С. Іванілов, І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. - Х.: Стиль-Издат, 2017. - 632 с.

2. Допоміжна література

2.1. Дмитрієв І.А. Управління економічною безпекою автотранспортного підприємства: монографія / І.А. Дмитрієв, А.О. Близнюк, В.Ю. Онісіфорова. – Харків: ХНАДУ, 2014. - 216 с.

2.2. Біліченко В.В. Виробничо-технічна база підприємства автомобільного транспорту: Навчальний посібник / Біліченко В.В., Крещенецький В.Л., Романюк С.О., Смирнов Є.В. – Вінниця: ВНТУ, 2013. – 182 с.

3. Інформаційні ресурси

3.1. Закон України «Про акціонерні товариства» редакція від 09.12.2015 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

3.2. Підвищення конкурентоспроможності регіону Харківської обласної державної адміністрації (нова редакція) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://old.kharkivoda.gov.ua/uk/article/view/id/1015/>

3.3. Karpenko O., Kovalchuk S., Shevchuk O. Prospects on Ukrainian logistics market orientation for international customers. Journal of Sustainable Development of Transport and Logistics, [S.I.], v. 1, n. 1, p. 27-33, dec. 2016. <http://jsdtl.sciview.net/index.php/jsdtl/article/view/12>

3.4. Popovych P., Shyriaieva S., Selivanova N. Analysis of the interaction of participants freight forwarding system. Journal of Sustainable Development of Transport and Logistics, [S.I.], v. 1, n. 1, p. 16-22, dec. 2016. <http://jsdtl.sciview.net/index.php/jsdtl/article/view/10>

3.5. Електронний ресурс: <https://i.factor.ua/law-312/>

---

³ Вказується орієнтовна тематика КП, КР, ргр, якщо вони передбачені навчальною програмою

Розроблено та внесено: кафедра «Економіки і підприємництва»

(повне найменування кафедри)

Розробник програми: доцент кафедри ЕіП _____ Я.С.Левченко
(посада, наук. ступінь, вчене звання), (підпис) (ПІБ розробників)

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри
Протокол № 12 від «б» лютого 2020р.
(номер) (та дата протоколу)

Завідувач кафедри Д.Є.Н., доцент _____ Шевченко І.Ю.
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)

Погоджено

Декан _____ факультету управління та бізнесу
(повна назва факультету, де читається дисципліна)

д.є.н., професор _____ І.А. Дмитрієв
(наук. ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ декана)

«   » _____ 2020 року
(день) (місяць) (рік)

© _____, 2020 рік

© _____, 2025 рік

Примітки:

Робоча програма навчальної дисципліни розробляється відповідною кафедрою у 2-х екземплярах на 5 років і затверджується до 30 серпня: 1 екземпляр – у навчальний відділ; 2-екземпляр залишається на кафедрі.

Форма в редакції ХНАДУ відповідно до листа МОН України за №1/9-434 від 09 липня 2018 року затверджена Методичною радою ХНАДУ 26 вересня 2018 року протокол №1